

БЕБЕХ Каріна, здобувач вищої освіти ІІ курсу ОС «магістр» спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **ЛІЩУК Світлана**, кандидат с. -г. наук, доцентка

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ НИРОК У КУРЕЙ

Актуальність. Органи сечовиділення птахів представлені нирками і сечоводами, які впадають в середню частину клоаки. Вони забезпечують виділення надлишку води, солей, продуктів азотистого обміну, сечової кислоти. Нирки курей виконують важливу адаптаційну роль, допомагаючи їм виживати у різноманітних умовах середовища. Їх будова дозволяє підтримувати гомеостаз та ефективно виводити відходи з мінімальною втратою води, що є ключовим фактором для птахів, особливо в сухих кліматах. Ще однією важливою особливістю є тісний зв'язок ниркової та судинної систем курей. Велика кількість кровоносних судин, що оточують нирки, забезпечує ефективний обмін речовинами та швидке фільтрування крові. Це дозволяє курям адаптуватися до швидких змін в умовах зовнішнього середовища, таких як температура чи рівень вологості.

Нирки у курей парні та розташовані вздовж спинної поверхні тазової порожнини, складаються з трьох частин – передньої, середньої та задньої. Кожна частина поділена на дрібніші частки, що забезпечує велику площу для фільтрації крові. Морфологічно нирки курей відрізняються тим, що вони містять як нефрони двох типів: кортикальні, що не мають петлі Генле, та медулярні, які мають подовжену петлю Генле. Це дозволяє птиці підтримувати ефективний механізм реабсорбції води, що є важливим для збереження рідини в організмі, особливо у сухих умовах [2].

Метою досліджень морфологічних особливостей будови нирок у курей є визначення структурних характеристик цього органу, що дозволяє глибше зрозуміти його функціональні адаптації до специфічних умов та метаболічних потреб птахів. Отримані дані мають значення для лікарів ветеринарної медицини, зокрема для розробки ефективних методів профілактики та лікування ниркових захворювань у птахів.

З метою проведення наукового дослідження було відібрано матеріал від курей віком 9 місяців. При виконанні роботи використовували методи морфологічних досліджень [1].

Результати досліджень та їх обговорення. В результаті досліджень встановлено, що нирки птиці мають довгасту форму, дещо щільну тістоподібну консистенцію, темно-червоний колір. У курки нирки розміщені у заглибинах

(ямках) попереково-крижового відділу хребетного стовпа і клубових кісток. Дорсальна поверхня нирок прилягає до попереково-крижової і клубової кісток. Будова нирок включає передню, середню і задню частини. Вісцеральна поверхня нирок горбиста, темно-коричневого кольору.

Зовні нирки вкриті щільною волокнистою капсулою, а з вентральної поверхні – очеревиною. До їх поверхні прилягають повітряносні мішки. Навколо нирок жиру немає. Від капсули в середину відходять перегородки. У частці нирки розрізняють кіркову і мозкову речовину, які нечітко розділені між собою. Кіркова речовина розташована на периферії і складається з ниркових тілець і каналців. Мозкова речовина складається із збірних ниркових трубочок. У кірковій речовині утворюється сеча, а в мозковій – виділення сечі.

Висновки і пропозиції. Таким чином, нирки курей розміщені у заглибинах попереково-крижового відділу хребетного стовпа і клубових кісток. Зовні вкриті волокнистою капсулою, а з вентральної поверхні – очеревиною. Морфологічні особливості будови нирок у курей мають специфічні відмінності від нирок ссавців, що пов'язано з пристосуванням до різних середовищ і фізіологічних потреб птахів. Структура нирок у курей адаптована до умов обмеженого доступу до води, зокрема через особливості будови нефронів і здатність виділяти сечову кислоту замість сечовини, що значно зменшує втрату рідини.

У нирках курей розрізняють кортикальні та медулярні різні нефрони, які забезпечують функції: кортикальні нефрони забезпечують швидку фільтрацію, тоді як медулярні беруть участь у концентрації сечі, що створюється для водно-сольового балансу.

Кровоносна система нирок у курей добре розвинена та пристосована для забезпечення високих метаболічних потреб. Це дозволяє ефективно підтримувати гомеостаз у птахів, за рахунок постійного надходження та фільтрації крові.

Будова нирок у птиці забезпечує стійкість до токсичних речовин і здатність швидко виводити продукти обміну, що є незамінним для їх життєдіяльності в змінних умовах харчування та середовища.

Література

1. Кісільова, А., Житніков, А., Кейсевич, Л. Морфофункціональні методи дослідження в нормі і при патології: монографія. Київ, 1983. 168 с.
2. Zarazaga, LA, et al. Анатомія та гістологія нирок у курки (*Gallus gallus*). *Embryologia*, 2017. Т. 46. № 3. С. 223-230.